Дискове, дялове и swap диск.

Дял (partition) – логическа част от реален диск.

Таблица на дяловете (partition table) – таблица описваща разположението и големината на дяловете на диска – **MBR** (master boot record) и **GPT** (**GUID** partition table).

- **MBR** primary дялове (максимум четири);
- extended дял (максимум един) логически дял;
- максимален размер на диска е 2 ТВ.
  - **GPT** до 128 дяла;
- могат да бъдат до 9.4 милиарда ТВ в размер.
- нямат extended и логически дялове.

Главни локаций във файловата система:

/ → Дъното на директорното дърво.

/var → Променлива локация, log files и динамичното съдържание е тук, като уеб сайтове.

/home → Потребителската папка където се съдържат личните файлове.

/boot → Зареждаща папка, обикновенно е на друг дял. Линукс ядрото и други поддържащи файлове се намират там.

/opt $\rightarrow$ локация за опционален софтуеър, обикновенно ползван от 3ти лица. Ентърпрайз апликациите използват доста тази папка.

Swap space:

- Временно място което се държи като РАМ, когато процент от рама е пълен, ядрото ще премести не толкова ползваните данни върху swap.
- Swap partition.
- Swap file (подобен на page file в windows) доста по бавен спрямо цял партишън
- Размер на Swap като се наглася винаги гледайте да е между 1.5 и 2.0 по размера на PAM паметта ви.
- След като РАМ памета е станала евтина, е по хубаво да не под 50% от РАМ.

Партишъни:

- /dev/sda първият драйв закачен към компютъра.
- /dev/sda1 е почти целият диск, но най често се дели на /dev/sda2 и /dev/sda3.
- колкото повече са партишъните толкова по голям е шанса да има маунт точки.
- Например можем да имаме /dev/sda1,/dev/sda2/,/dev/sda3 където sda1 е оттделен за root directory, sda2 за home, sda3 за boot.

• mount - може да се ползва за закачне на партишъни или да покаже всички 'закачки' закачени когато е без опции.

```
Sakayehu Korato e Ges οπιμи.

nick@cmachine:-5 mount
sysfs on /5ys type sysfs (rv,nosuid,nodev,noexec,relatime)
proc on /proc type proc (rv,nosuid,nodev,noexec,relatime)
udev on /dev type devtps (rv,nosuid,noexec,relatime,size=8106376k,nr_inodes=2026344,mode=755)
devpts on /dev/pts type devpts (rv,nosuid,noexec,relatime,size=8106376k,nr_inodes=2026344,mode=755)
devpts on /dev/pts type devpts (rv,nosuid,noexec,relatime,size=8106376k,nr_inodes=2026314k,mode=755)
/dev/nume@nlp5 on / type ext4 (rw,relatime,errors=remount-ro)
securityfs on /sys/krenel/security type securityfs (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime)
tmpfs on /run/lock type tmpfs (rw,nosuid,nodev)
tmpfs on /run/lock type tmpfs (rw,nosuid,nodev)
tmpfs on /run/lock type tmpfs (rw,nosuid,nodev)
tmpfs on /run/lock type tmpfs (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,size=5120k)
tmpfs on /sys/fs/group/unified type cgroup2 (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,noselegate)
cgroup on /sys/fs/group/systemd type group2 (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,noselegate)
cgroup on /sys/fs/group/systemd type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,noselegate)
none on /sys/fs/group/devices type port (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,dis)
cgroup on /sys/fs/group/devices type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,dis)
cgroup on /sys/fs/group/devices type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,mote)
cgroup on /sys/fs/group/devices type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,mote)
cgroup on /sys/fs/group/devices type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,mote)
cgroup on /sys/fs/group/topu,cpuacct type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,mote)
cgroup on /sys/fs/group/topu,cpuacct type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,mote)
cgroup on /sys/fs/group/topu,cpuacct type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,mote)
cgroup on /sys/fs/group/theit type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime, bikio)
cgroup on /sys/fs/group/theit of type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime)
cgroup on /sys/fs/group/theit of type group (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime)
cgroup on /sys/fs/group/theit of type group/
```

• **lsblk** - показва колко блок устройства има в системата и техните имена.

```
nick@xmachine:~$ lsblk
NAME
           MAJ:MIN RM
                        SIZE RO TYPE MOUNTPOINT
                    0 953,9G 0 disk
nvme0n1
           259:0
 -nvme0n1p1 259:1
                    0
                        512M 0 part /boot/efi
 -nvme0n1p2 259:2
                    0
                           1K
                              0 part
  nvme0n1p5 259:3
                    0 953,4G 0 part /
```

• fdisk -l /dev/diskname - може да покаже лист със всички партишъни и информация за диска.

```
nick@xmachine:~$ sudo fdisk -l
Disk /dev/nvme0n1: 953,89 GiB, 1024209543168 bytes, 2000409264 sectors
Disk model: SAMSUNG MZVLW1T0HMLH-000H1
Units: sectors of 1 * 512 = 512 bytes
Sector size (logical/physical): 512 bytes / 512 bytes
I/O size (minimum/optimal): 512 bytes / 512 bytes
Disklabel type: dos
Disk identifier: 0x5d0226c6
Device
               Boot
                      Start
                                   End
                                          Sectors
                                                     Size Id Type
/dev/nvme0n1p1 *
                       2048
                               1050623
                                          1048576
                                                     512M b W95 FAT32
                    1052670 2000408575 1999355906 953,4G 5 Extended
/dev/nvme0n1p2
/dev/nvme0n1p5
                    1052672 2000408575 1999355904 953,4G 83 Linux
```

• swapon --summary показва кратко пояснение за swap паметта и употребата и същата информация може да намерите и в /proc/swaps.

iniqopinaqiisi moste da namepinie ii b	, proc, 5 11 aps.				
nick@xmachine:~\$ swaponsummary					
Filename	Type	Size	Used	Prior	ity
/swapfile	file	25165820		0	-2

LVM абстрактен слой между физическите дискове и файловата система - позволява създаването на групи от дискове или дялове, които могат да бъдат сглобени в единична (или неограничена) файлова система

- може да се ползва за всеки mount point освен boot, защото GRUB не може да чете LVM метаданни.
- Гъвкавост позволява преоразмеряване на обемите.
- Snapshots -позволява за моментни копия на вашия логически обем LVM позволява лесна промяна на размера на файловите системи online, както и възможност една файлова система да се разпрострира на няколко физически диска.
- Physical Volume (PV) може да бъде цял диск, дял или RAID масив
- **Volume Group (VG)** административна единица, която обединява physical и logical volumes.
- VG са изградени от PVs, които от своя страна са разделени на Physical Extents (PE).
- Logical Volume (LV) еквивалент на дисковите дялове (partition) при структура без LVM. LVs са блокови устройства , които са изградени от PEs от една и съща VG.
- **Physical Extent (PE)** части от данни, които изграждат physical volumes. Тези PEs имат фиксиран размер за една VG. По подразбиране PE е 4MB, но може да се променя по време на създаване на VG.
- Logical Extent (LE) части от данни, които изграждат logical volumes. Имат същия размер като PEs.

Създаване на логически обеми:

1. Използваме "lsblk" за да видим свободните устройства:

```
[nick@localhost ~]$ lsblk
           MAJ:MIN RM SIZE RO TYPE MOUNTPOINT
sda
              8:0
                         20G 0 disk
                         1G 0 part /boot
-sda1
              8:1
                    0
                         19G 0 part
 -sda2
              8:2
                    0
  |-cl-root 253:0
                    0
                         17G 0 lvm /
   -cl-swap 253:1
                    0
                         2G
                            0 lvm
                                     [SWAP]
sdb
              8:16
                    0
                         8G 0 disk
sdc
                    0
                          1G
                             0 disk
              8:32
                    0
                             0 disk
sdd
              8:48
                          1G
sde
              8:64
                    0
                          1G
                             0 disk
             11:0
                     1 1024M 0 rom
sr0
```

2. Използваме "pvcreate": зареждаме (PV) физически обем за използване от LVM:

```
[nick@localhost ~]$ sudo pvcreate /dev/sdb
[sudo] password for nick:
   Physical volume "/dev/sdb" successfully created.
```

3. Използваме "vgcreate" за да направим нашата обемна група:

```
[nick@localhost ~]$ sudo vgcreate nashtagroupa /dev/sdb
A volume group called nashtagroupa already exists.
```

4. Използваме "lvcreate" за да направим нашият логически обем. Ползваме -L за да укажем размера на LV и нашето име с -n, попринцип такова име автоматично ще бъде приложено от системата.

```
[nick@localhost ~]$ sudo lvcreate -L 6500M -n logicheskiobem nashtagroupa
Logical volume "logicheskiobem" created.
```

5. Прилагаме команда с цел създаване на файлова система, без нея система това което ще се случи е, че логическият обем ще бъде не използваем. Командата е "mkfs" и малко опций:

6. Така вече сме създали нашият обем (диск, дял) това място може да бъде използвано от нас. Тоест това което трябва да се случи е монтаж:

Управление на VG и LV:

- Преглед:
  - **pvdisplay**: (показва атрибутите на PV (физическият обем), като размер, размер на физическа степен, пространство, използвано за дескриптора на VG площ и др.).

```
[nick@localhost ~]$ sudo pvdisplay
  --- Physical volume --
 PV Name
                        /dev/sda2
 VG Name
                        cl
 PV Size
                        <19.00 GiB / not usable 3.00 MiB
 Allocatable
                        yes (but full)
 PE Size
                        4.00 MiB
                        4863
 Total PE
 Free PE
 Allocated PE
                        4863
 PV UUID
                        IgHQdr-uNgE-YfPg-I82U-m62C-1cjx-JNeVC3
```

• **vgdisplay**: (показва атрибутите на VG (обемната група) и свързаните PV (физически) и LV (логически)).

```
[nick@localhost ~]$ sudo vgdisplay
 --- Volume group ---
 VG Name
                        cl
 System ID
 Format
                        lvm2
 Metadata Areas
 Metadata Sequence No
 VG Access
                        read/write
                        resizable
 VG Status
 MAX LV
                        0
 Cur LV
                        2
                        2
 Open LV
                        0
 Max PV
                        1
 Cur PV
 Act PV
 VG Size
                        <19.00 GiB
 PE Size
                        4.00 MiB
 Total PE
                        4863
 Alloc PE / Size
                        4863 / <19.00 GiB
                        0 / 0
 Free PE / Size
 VG UUID
                        ESm2Vj-yx9D-LeyM-CXeZ-a7ds-bWQ3-Utk1HU
```

• lvdisplay: (показва информация за логическият обем).

```
[nick@localhost ~]$ sudo lvdisplay
  --- Logical volume ---
  LV Path
                          /dev/cl/swap
  LV Name
                          swap
  VG Name
                          cl
  LV UUID
                          jCOvEv-R4Y4-jnra-iOyJ-8Jnr-eic9-xhTm2e
  LV Write Access
                          read/write
  LV Creation host, time localhost, 2020-10-26 10:29:27 -0400
  LV Status
                          available
  # open
                          2
  LV Size
                          2.00 GiB
  Current LE
                          512
  Segments
                          1
  Allocation
                          inherit
  Read ahead sectors
                          auto
                          8192

    currently set to

                          253:1
  Block device
  --- Logical volume ---
  LV Path
                          /dev/cl/root
  LV Name
                          root
  VG Name
                          cl
  LV UUID
                          Tij7i0-YZXd-clxD-ziDw-mYj1-zuWW-dDzGBi
                          read/write
  LV Write Access
  LV Creation host, time localhost, 2020-10-26 10:29:27 -0400
  LV Status
                          available
  # open
  LV Size
                          <17.00 GiB
  Current LE
                          4351
  Segments
  Allocation
                          inherit
  Read ahead sectors
                          auto

    currently set to

                          8192
  Block device
                          253:0
```

• **lvmdiskscan**: (показва устройсвата които могат да бъдат използвани като физически обеми).

```
[nick@localhost ~]$ sudo lvmdiskscan
 /dev/sda1 [
                    1.00 GiB]
 /dev/sda2 [
                  <19.00 GiB] LVM physical volume
 /dev/sdb
                    8.00 GiB]
                    1.00 GiB]
 /dev/sdc
                    1.00 GiB]
 /dev/sdd
 /dev/sde
                    1.00 GiB]
 4 disks
 1 partition
 0 LVM physical volume whole disks
 1 LVM physical volume
```

• pvs: (показва информация за физическият обем).

• vgs: (показва информация за групираните обеми).

```
[nick@localhost ~]$ sudo vgs
  VG #PV #LV #SN Attr  VSize  VFree
  cl  1  2  0 wz--n- <19.00g  0</pre>
```

• lvs: (показва информация за логическите обеми).

```
[nick@localhost ~]$ sudo lvs
LV VG Attr     LSize Pool Origin Data% Meta% Move Log Cpy%Sync Convert
root cl -wi-ao---- <17.00g
swap cl -wi-ao---- 2.00g</pre>
```

- Оразмеряване:

vgreduce: Премахва физически обем(и) от обемна група (можем да ги наричаме и томове)

vgextend: Добавяш физически обем(и) към обемна група.

pvresize: Преоразмерява физическия обем.

lvreduce: Променя размера на логическия обем в случая намаля.

lvextend: Увеличава размера на логическия обем.

lvresize: Преоразмерява логическия обем.

resize2fs: Преоразмерява файлови системи от тип ext2, ext3 или ext4.

xfs_growfs: Увеличава размера на XFS файлова система.

Добавяне на нов физически диск към съществуващ logical volume:

1. Пак проверяваме устройствата с "lsblk":

```
[nick@localhost ~]$ lsblk
NAME
                               MAJ:MIN RM
                                            SIZE RO TYPE MOUNTPOINT
sda
                                 8:0
                                         0
                                             20G
                                         0
                                              1G
-sdal
                                 8:1
                                                  0 part /boot
                                             19G
 -sda2
                                 8:2
                                         0
                                                  0 part
                                             17G
  |-cl-root
                                         0
                               253:0
                                                  0 lvm
                                                          [SWAP]
   -cl-swap
                               253:1
                                         0
                                              2G
                                                  0 lvm
                                              8G
sdb
                                         0
                                                  0 disk
-nashtagroupa-logicheskiobem 253:2
                                         0
                                            6.4G
                                                  0 lvm /home/nick/mountvolume
                                         0
                                              1G
                                                  0 disk
                                 8:32
sdd
                                 8:48
                                         0
                                               1G
                                                  0 disk
sde
                                 8:64
                                         0
                                              1G
                                                  0 disk
                                         1 1024M
sr0
                                 11:0
                                                  0 rom
```

2. Създаваме физически обем:

```
[nick@localhost ~]$ sudo pvcreate /dev/sdc
Physical volume "/dev/sdc" successfully created.
```

3. Уголемяваме групата за дадения обем:

[nick@localhost ~]\$ sudo vgextend nashtagroupa /dev/sdc Volume group "nashtagroupa" successfully extended

4. Уголемяваме логическият обем:

```
[nick@localhost ~]$ sudo lvextend -L 1G /dev/nashtagroupa/logicheskiobem
New size given (256 extents) not larger than existing size (1625 extents)
```

5. Променяме размера на файловата система:

```
sudo resize2fs /dev/nashtagroupa/logicheskiobem
resize2fs 1.45.4 (23-Sep-2019)
The filesystem is already 1664000 (4k) blocks long. Nothing to do!
```

Най оттдолу в LVM Ще имаме физическите обеми на системата $\rightarrow$ хард дисковете, може и да е само един. /dev/sda, /dev/sdb, /dev/sdc.

След това ще имаме VG (Γ рупата за обема) | vg_base може да е само за един диск или много. Съдържа физическите обеми.

Най отгоре са логическите обеми като например , **lv_root**, **lv_var**, **lv_swap**, **lv_home** групата, но изсечена на малки порции.

Върху логическите обеми седи файловата система, /, var, swap, home и др.

- pvs показва лист с всички физически обеми.
- vgs показва групираните обеми
- lvs показва логическите обеми

Създаване на обеми и файлови системи:

lsblk команда която се ползва с цел да се покаже лист със блоковите устройства, като хард дисковете:

Блоково устройство е хардуеър който има записани данни по него.

При определени ситуации е нужно изпълнението на команда partprobe за обновяване на таблиците в ядрото

Кодове на типове дялове – **83** (Линукс файлова система), **82** (Swap), **5** (extended) идр.

fdisk създава дялове по интерактивен начин (Преди опутреба прочетете man раде и погледнете примери онлайн.)

Промените се извършват в паметта:

- w (write) записват се при избор на командата.
- p (print) показване на създадените дялове.
- n (new) създаване на нов дял.
- d (delete) изтриване на дял.
- t (type) смяна на типа на дял.
- w (write) записва таблицата с дяловете на диска и излиза от програмата.
- q (quit) изход от програмата без запис.

Показ на fdisk:

1. [nick@localhost ~]\$ sudo fdisk /dev/sdd

гледайте какво правя

parted служи за създаване, модифициране, копиране, оразмеряване и изтриване на MBR и GPT дялове:

- print показване на създадените дялове.
- mklabel задава типа таблица на дяловете (gpt, msdos и др.).
- mkpart създаване на нов дял.
- rm изтриване на дял.
- set задава флагове свързани с дяловете.
- quit изход от програмата.

Показ на parted:

Файлови системи в Линукс:

- Ext 2 дълги години най-използваната Линукс файлова система.
- Ext 3 журнална версия на ext2.
- Ext 4 усъвършенствана като производителност и надеждност версия на ext3. Файлова система по-подразбиране на множество Линукс дистрибуции.
- ReiserFS журнална система, подходяща за управление на малки и много на брой файлове.
- XFS журнална система с висока производителност и добра скалируемост по подразбиране в Red Hat Linux Enterprise 7.
- $\bullet$ JFS журнална система разработка на IBM и често използвана за сървърни решения с високи натоварвания.
- MSDOS / VFAT DOS/Windows 9х файлови системи
- NTFS Windows NT файлова система пълна поддръжка при четене и частична за запис.
- NFS мрежова UNIX файлова система за споделяне на файлове.

• SMB – мрежови протокол разработен за споделяне на файлове в Microsoft Windows и други платформи.

mkfs –t filesystem_type (mkfs.ext2, mkfs.ext3, mkfs.jfs, mkfs.reiserfs, mkfs.msdos и др.): Командата която можем да ползваме с цел популизирането на дяла с файлова система.

Веднъж ползвана можем да използваме диска спрямо предназначение.

mkfs.ext{2,3,4} – съдържа символични линкове към mke2fs с цел призоваването на файловата система която искаме.

/etc/mke2fs.conf — задава параметрите по подразбиране на командата mke2fs

Примери:

mkfs –t ext4 /dev/	Форматира дяла във формата зададен.	
mkfs.ext4 /dev/{нашият дял}	Форматира дяла във формата зададен.	
mke2fs –t ext4 /dev/{нашият дял}	Форматира дяла във формата зададен.	

Как да направим swap в CentOS:

- 1. Ползвате командата:
- sudo swapon --show

- 2. С командата fallocate ще направим нашият swap файл:
- sudo fallocate -l {Размер на swap}G /swapfile
- 3. Променяме правата на /swapfile:
- sudo chmod 600 /swapfile
- 4. Нагласяме mkswap /swapfile това ще нагласи Linux swap зоната.
- sudo mkswap /swapfile
- 5. За да направим така, че нашият swap файл да бъде разпознаван от системата, след всеки рестарт трява да го монтираме във fstab файла.
- Първо копираме нашият fstab в същата директория с цел да имаме стандартният файл.
- След това:

- sudo vim /etc/fstab

И добавяме този ред най-оттдолу преглеждайки файла дали има регистрирани други swap структури:

/swapfile swap swap defaults 0 0

- *Търсете swap като ключува дума за възможните повторения.
- 6. Провете със командата:
- sudo swapon --show

*Моя пример е такъв защото има повторения.

Монтирането на файлови системи става автоматично по време на стартиране (на база съдържанието на /etc/fstab) или ръчно с командата mount.

• /etc/fstab — съдържа информация за всички системи, които трябва да се монтират по време на стартиране във формат:

[устройство(дял)] [точка на монтиране] [тип файлова система] [опции] [dump] [fsck]

mount –t type –o options device mountpoint – ръчно монтиране на файлова система

umount device | mountpoint – демонтира файлова система

mount -a – монтира всички системи указани във файла /etc/fstab

mount – показва всички монтирани файлови системи

/etc/mtab — съдържа информация за монтираните файлови системи, управлявани от (u)mount

/**pro**c/**mounts** – съдържа информация за монтираните файлови системи, управлявана от ядрото

mount --bind — монтиране на файлова система на няколко места едновременно (Преди опутреба прочетете man раде и погледнете примери онлайн.)

Разлики между Linux и Windows файлови системи:

- case sensitivity Линукс файловите системи правят разлика между малки и главни букви
- single root всички файлове и директории са под root (/) структурата
- everything is a file в Линукс всичко е файл (включително и директориите)
- forward slashes Линукс използва право наклонени черти (forward slashes) /home/john/
- delete or modify open files в Линукс можеш да изтриеш или промениш отворени файлове

Настройка и поддръжка на файлова система:

fsck - проверка и поправка на проблеми с файловата система

- e2fsck проверка и поправка на проблеми с ext2/3/4 файлови системи. (Преди опутреба прочетете man page и погледнете примери онлайн.)
- dumpe2fs преглед на информация за ext2/3/4 файловата система. (Преди опутреба прочетете man page и погледнете примери онлайн.)
- tune2fs задаване на опции за монтиране по подразбиране, настройка на честотата на автоматичния fsck, конвертиране на ext2 в ext3 и ext3 в ext4. (Преди опутреба прочетете man раде и погледнете примери онлайн.)

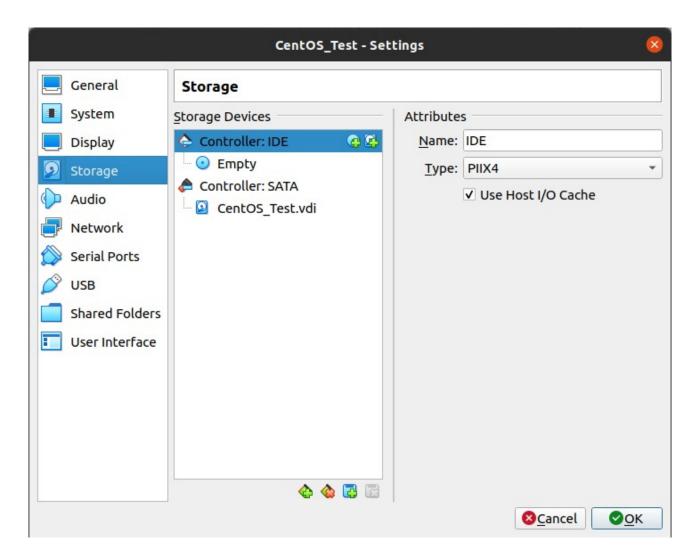
Домашно:

Направете следното:

1. Направете си една виртуална машина със CentOS.

- 2. След като я изберете с десен бутон изберете настройки или Ctrl+S.
- 3. Изберете Storage:

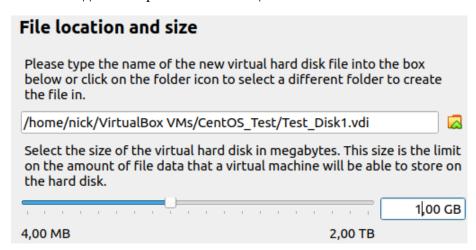
4. При това меню изберете:

5. След това изберете:

6. Наравете 5 диска следвайки тази процедура и следното име за да ви е по лесно, помнете името се задава по-време на тази опция:

7. Повторете някойло пъти докато не направите 5 диска:

8. От тези виртуални дискове във вашата виртуална машина създайте 5 диска и ги монитрайте в /home/ директорията си под папка създадена от вас казваща се mounpoints. Папките могат да съответсват на имената на дисковете. Методиката на създаване на дисковете зависи от вас.